

MAJANDUS

Käibemaksu tõus paneb mõtlema

Valitsuse otsus tõsta järgmise aasta 1. juulist majutus- ja kultuuriasutuste käibemaksu 18 protsendini Türi majutajaid ei heiduta, kuid kultuuritarbijad teeb murelikuks.

SIIVI KORI
rleht@tyri.ee

OÜ Veskisilla omanik Indrek Mardo arvas, et käibemaksu tõus ei ole just meeldiv, kuid tema äri tuleb sellega toime. „Kui asi käes, eks siis näeb, kuidas hakkama saame - ette karta pole mõtet,” arvas ta ning lisas, et kui hoolega tööd teha, on võimalik kõigega hakkama saada. „Ega jahimees selle pärast, et iga kord siga lasta ei saa, metsas käimist lõpeta,” arvas Mardo. Ka tänavune vihmane suvi ei viinud Veskisilla käivet alla. „Patt oleks kurta,” ütles Mardo, kuid lisas, et eduka äri ajamiseks on oluline pidevalt uusi ideid ellu rakendada. Sel aastal lisandus Veskisilla senistele teenustele telgi- ja välimööbli rent, mis läks edukalt. „Meeldiv on, et kliendid jäävad meiega rahule ja tahavad järgmisel aastal siia tagasi tulla,” ütles Indrek Mardo. Aasta lõpp tuleb Veskisillal tööne, sest juba tänaseks on detsembrikuuks ruumid jõulupidudeks bro-

neeritud.

Allika matkamaja omanik Helma Kaarjas käibemaksu tõstmist ei poolda, kuid suurt tagasilööki ta ka ei karda. „Meil ööbib palju töömehi, kelle majutamise eest tasuvad ettevõtted. Erakliendid tunnevad hinnatõusu teravamini, kuid neid käib meil vähem,” rääkis Kaarjas. „Suvel olime pidavalt välja müüdnud, nii et sageli ei saanud kõiki soovijaid öömajale võtta,” rääkis perenaine. Kellele aga alati voodikoht leitakse, on jalgratturid. „Nemad on päevasest väntamisest õhtuks väga väsinud, kuidas sa saadad nad mujale öömaja otsima,” ütles Kaarjas. Tema sõnul sõidab suvel Türi läbi palju matkajaid – Prantsusmaalt, Inglismaalt, Norrast, Rootsist, Soomest ja mujalt. Kuna Allika matkamaja pidamine ei ole Helma Kaarjasele elatusallikaks, vaid lisateenimiseks, ja elektrikuute on kallid, suleb ta 1. oktoobrist ukseid ja avab need järgmiseks hooajaks 1. aprillil.

Türi gümnaasiumi õpetaja Ellen Roosileht, kes on aastaid hea seisnud, et meie lapsed saaksid teatris käia, on murelikum. „Juba praegu on teatripiletite hinnad väga kõrged. Kui lisada veel busisõit, muutub teatrikülastus

Suur teatrisõber, õpetaja Ellen Roosileht tahaks oma klassi lapsi tihemini teatrisse viia, aga piletite hinnatõus muudab selle raskeks.

Anu Bollverk

lapsele kalliks,” ütles ta. Tema sõnul olid siiani kõige soodsamad hinnad Ugala teatril, kuid sellest aastast enam õpilastele ja pensionäridele odavamaid pileteid ei pakuta ja nii peavadki lapsed, kes soovivad oktoobris minna vaatama etendust „Kolm meest paadis”, maksma koos sõiduga 186 krooni, Estonia teatri külastus läheb maksma 240 krooni. „Selge see, et kõikidele ei ole enam teatrisse minna tasukohane,” ütles Roosileht ja lisas, et sellest on väga kahju.

„Teatrikülastus avardab lapse silmaringi, õpetab käitumist ja toetab tunnis õpitut,” ütles ta. Kool omalt poolt püüab teha kõik, et iga laps vähemalt korra aastas teatrietendust näeks. Selleks kutsutakse kooli esinema rändtruppe, kes annavad odavamaid etendusi. „Kuigi need külastused ei anna lapsele seda elamust, mis päris teater, on nad siiski midagi. Sel juhul oleme saanud ka hinnasoodustust neile lastele, kelle vanematele pileti eest tasumine raske-

si valmistab,” ütles õpetaja. Kõrgem käibemaks muudab aga piletihinna järgmisel õppeaastal veelgi kallimaks.

Enda kohta ütles Ellen Roosileht, et tema teatris käimist hinnatõusu pärast ei lõpeta. „Minul on kohe vajadus vähemalt kord või paar kuus teatris käia, ilma selleta ma ei saa. Kui hind tõusebki, hoian või kusagilt mujalt kokku, aga teatrisse ma minemata ei jäta,” ütles ta.

Uut töökohta leida on üha raskem

Kui aasta tagasi pakkus Järvamaa tööhõiveamet üht töökohta viie töötaja kohta, siis nüüd on pakkuda üks vaba töökoht kaheteistkümneme otsija kohta.

ANU BOLLVERK
rleht@tyri.ee

„Pakkumiste nimekiri on tõesti lühikeseks jäänud,” pidi teisipäeval tunnistama Järvamaa tööhõiveameti Türi büroo konsultant Malle Annilo. „Kui augustis puhkusele läksin, oli pakkumisi veel kolmel leheküljel, nüüd on neid poole vähem,” lisas ta. Annilo hinnangul ei teki vabu töökohti enam nii palju, sest inimesed hoiavad oma kohtadest kinni. „Varem oli ka omal soovil töölt lahkujaid rohkem, kes mõtlesid, et ah, lähen mujale! Ja said ka! Aga nüüd on olukord muutunud,” rääkis Annilo.

Türi vallast on 16. septembri seisuga arvel 155 töötut. Järvamaal on see arv 475 – see on üle kolmandiku rohkem kui aasta tagasi. Vabu töökohti on Järvamaa tööhõiveametil hetkel pakkuda 39,

aasta tagasi oli neid 63.

Nendest vabadest töökohtadest, mis Türi büroos stendilil üleval on, ei asu Türi vallas mitte ükski. Tööle tuleks käia Paidesse, Mäosse, Väätsale või veel kaugemale. „Leivatööstus otsib näiteks pidevalt pakendajaid, aga töö on Paides ja vahetus algab väga vara – seetõttu see paljudele ei sobi,” rääkis Annilo.

Hetkel pakkumises olevad tööd paistavad rohkem meeste jaoks – otsitakse tiserit, ehitustöölisi, lukkseppa, elektrikut, keevitajat. Naisi, keda on töötajate hulgas rohkem kui mehi, pakkumisi napib. „Isegi müüjakohti ei ole praegu,” ütles Annilo. Klienditeenidajate tööd küsivad tema sõnul mitmed. „Aga mõned loobuvad, kui kuuluvad, et tööpäevad on pikad ja töö on vahetustega. Vist kujutavad ette, et see on rohkem kontoritöö,” arvas Annilo.

Muutunud on ka koolituste kord

Tööhõiveameti kaudu saab endiselt ka tasuta koolitustele. „Muidugi ei toimu kursused nii nagu vanasti, et

kohapeal koolitati müüjate või sekretäride gruppe. Erialad peavad olema tööturul nõudud ja töötud peavad olema valmis koolitust saama mujal, erinevate kutseõppeasutuste juures,” rääkis Annilo ja lisas, et just teisipäeval pakuti kahele töstukijuhile koolituse ootajale võimalust koolitusele Tallinnas. Tööturuamet hüvitab sel juhul sõidu- ja majutuskulud ning õppeaja eest makstakse stipendiumi.

Annilo sõnul on populaarseks saanud tööpraktika töökohtadel. Sel juhul maksab tööturuamet õpetamise tasu ettevõttele ja töötule stipendiumi. Kõiki neid teenuseid pakub tööturuamet Euroopa Liidu sotsiaalfondi programmi raames.

Alati ei saa tööhõiveametile lootma jääda

Kuigi tööhõiveameti kaudu on mitmed endale uue ja sobiva töökohta leidnud (kasvõi kodumaakonnast väljaspool), siis mõnel töötajal tuleb kas tasuta koolituse asemel ise koolituseks raha leida, või unistatud ameti asemel valida mõ-

Järvamaa tööhõiveameti Türi büroo konsultant Malle Annilo on pidanud viimasel nädalal vabade töökohtade stendilil mitu pakkumist ära võtma.

Anu Bollverk

ni muu. „Mina olen lootuse kaotanud,” tunnistab türi-lane Oksana Didrichson, kes on kohta tasuta massaažikoolitusele oodanud juba veebruarist saadik. „Miks küll tehakse nii, et töötut käib kõik nõustajad läbi ja teeb testid ja selgub, et valitud ala sobib talle, aga siis ikka mitte midagi! Massaažikoolitust ei pakuta ju kuskil!” kurtis ta.

Didrichson rääkis, et kõik tööpakkujad ootavad kandidaadilt kogemusi. „No kuskol-

hast mul need kogemused, kui ma olen 28 aastat oma ametile truu olnud!” kurtis naine, kes laboranditööd enam ilmselt kunagi teha ei saa – kõik on automatiseeritud. „Eks pean ikka ise õppimiseks raha leidma. Või muu ala valima,” tunnistab Didrichson. „Mujale tööle minna küll ei taha. Mul on Türi kodu ja aed ja ma ei ole enam sellises vanuses, et tahaks ringi rännata,” lisas ta.

Taas valitakse Järvamaa parimaid ettevõtteid

Möödunud reedel kuulutas maavanem Üllar Vahtramäe välja konkursi „Järvamaa parimad ettevõtted 2008”. Kandidaatide esitamise tähtaeg on 1. oktoober.

Tulenevalt Järvamaa arenguleppes toimub igal aastal maakonna tublide ja teotahtlike ettevõtete tunnustamine, eesmärgiga väärtustada nende töid ja tegemisi.

Konkursil leiavad tunnustust Järvamaal tegutsevad äriühingud, kelle tegevus ja eeskuju on enim mõjutanud Järvamaa elukeskkonda ja inimeste heaolu, suurendanud elanike tööhõivet, sisetulekuid ja maakonna tuntuks, muutnud maakonda atraktiivsemaks selle elanikele, külastajatele, spetsialistidele, investoritele; on aidanud kaasa maakonna positiivsele ja tasakaalustatud arengule. Hindamise aluseks on kandidaadi eelmise aasta tegevus ja majandusaasta aruanne.

Konkursil selgitatakse välja Järvamaa aasta ettevõtte nii väike- kui suuretegevete hulgas, edukas noor ettevõtte, piirkonna edendaja ja ettevõtja sõber. Ettevõtja sõbra kategooria välja andmise eesmärgiks on tunnustada kohaliku omavalitsust, ettevõtlusorganisatsiooni, mittetulundusühingut või eraisikut, kes on oma tegevusega toetanud ja aidanud kaasa ettevõtluse arengule maakonnas. Kandidaatide ülesseadajaks võivad olla nii organisatsioonid kui eraisikud ja selleks tuleb täita vormikohane esildis.

Esildised esitatakse elektrooniliselt e-maili aadressile jmv@jarvamv.ee või kirjalikult aadressil Järva Maavalitsus Rütüti 25 Paide 72713 märgusõnaga „Ettevõtete tunnustamine”. Esitamise vorm avaldatakse Järvamaa infoportaalis aadressil www.jarva.ee. Konkursi võitjad kuulutatakse välja Järvamaa ettevõtlusnädala raames novembris. Laureate tunnustab Järva maavanem meene ja tänukirjaga ning lisaks tunnustatakse iga kategooria 2. ja 3. kohta Järva maavanema tänukirjaga.

Organisatsioone ja isikuid, kellele on auhind omistatud, ei saa sama kategooria auhinna kandidaadiks uuesti esitada enne kahe aasta möödumist.

2007. aasta konkursi võitjad olid: aasta suuretegevõtte – AS Viking Window; aasta väikeettevõtte – OÜ Arctic Finland House; edukas noorettevõtte – OÜ Kati-kelli Pesumaja ning piirkonna edendaja – OÜ Rebruk Farm. Ettevõtja sõbra auhinna sai Albu vallavanem Kalju Kertsmik.

TR